

Suvestinė redakcija nuo 2014-06-05

Isakymas paskelbtas: Žin. 2005, Nr. [152-5630](#); Žin. 2006, Nr. [16-0](#), i. k. 105231GISAK0001-404

**PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS IR GELBĖJIMO DEPARTAMENTO PRIE VIDAUS
REIKALŲ MINISTERIJOS DIREKTORIAUS**

**Į S A K Y M A S
DĖL GAISRINĖS SAUGOS ŽENKLŲ NAUDOJIMO ĮMONĖSE, ĮSTAIGOSE IR
ORGANIZACIJOSE NUOSTATŲ PATVIRTINIMO**

2005 m. gruodžio 23 d. Nr. 1-404
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymo (Žin., 2002, Nr. 123-5518) 7 straipsnio 3 punktu,
t v i r t i n u Gaisrinės saugos ženklų naudojimo įmonėse, įstaigose ir organizacijose nuostatus (pridedama).

DIREKTORIUS
VIDAUS TARNYBOS GENEROLAS

KAZYS ZULONAS

GAISRINĖS SAUGOS ŽENKLŲ NAUDOJIMO ĮMONĖSE, ĮSTAIGOSE IR ORGANIZACIJOSE NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gaisrinės saugos ženklų naudojimo įmonėse, įstaigose ir organizacijose nuostatai (toliau – nuostatai) nustato minimalius gaisrinės saugos ženklų ir jų naudojimo įmonėse, įstaigose ir organizacijose reikalavimus, gaisrinės saugos ženklų reikšmę, formą, spalvas, taip pat įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovų pareigas įrengti šiuos ženklus.

2. Nuostatai parengti pagal Europos Sąjungos direktyvą 92/58/EEC dėl minimalių reikalavimų įrengiant darbo saugos ir (arba) sveikatos apsaugos ženklus ir pagal Lietuvos standartus LST ISO 7010:2012 „Grafiniai simboliai. Saugos spalvos ir saugos ženklai. Registruoti saugos ženklai (tapatus ISO 7010:2011)“ ir LST ISO 3864-1:2011 „Grafiniai simboliai. Saugos spalvos ir saugos ženklai. 1 dalis. Saugos ženklų ir saugos ženklinimo projektavimo principai (tapatus ISO 3864-1:2011).“;

Punkto pakeitimai:

Nr. [1-118](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. 42-2099 (2013-04-24), i. k. 113231GISAK0001-118

3. Šių nuostatų reikalavimai yra privalomi visoms Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioms įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kitiems ūkio subjektams (toliau – įmonės), kuriuose darbo santykiai grindžiami Darbo sutarties įstatymu ir kitais darbo santykius reglamentuojančiais teisės aktais.

4. Šie nuostatai nereglamentuoja pavojingų medžiagų pavojaus klasę nurodantiems ženklams nustatytų reikalavimų.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Šiuose nuostatuose vartojamos sąvokos:

5.1. **gaisrinės saugos ženklai** – vaizdiniai ženklai (toliau – ženklai), teikiantys informaciją arba nurodymus vaizdiniu ženklu, spalva apie konkretų objektą, veiklą, situaciją, gaisrinės saugos reikalavimus;

5.2. **evakuacijos krypties (saugių sąlygų) ženklai** – ženklai, nurodantys saugios žmonių evakuacijos gaisro arba jo kilimo pavojaus atveju kryptį;

5.3. **gaisrinės įrangos ženklai** – ženklai, nurodantys gaisro gesinimo įrenginių bei priemonių įrengimo ar išdėstymo vietas;

5.4. **informacijos ženklai** – ženklai, teikiantys vaizdinę informaciją apie tam tikrus objektui nustatytus gaisrinės saugos reikalavimus;

5.5. **draudžiamieji ženklai** – ženklai, draudžiantys elgtis taip, kad kiltų pavojus arba jis būtų sukeltas;

5.6. **įspėjamieji ženklai** – ženklai, kurie įspėja apie riziką arba pavojų;

5.7. **vaizdinis ženklas** – ženklas, kuris geometrinės formos, spalvos ir piešinio arba piktogramos deriniu teikia tam tikrą informaciją ir kuris įrengiamas matomoje vietoje, pakankamai gerai apšviestas;

5.8. **saugos spalva** – spalva, kuriai suteikiama atitinkama saugos reikšmė;

5.9. **grafinis simbolis arba piktograma** – ant ženklo pavaizduota iliustracija, kuri apibūdina situaciją arba nustato tam tikrą elgesį;

5.10. **šviesinis ženklas** – ženklas, kurio šviesą skleidžiantis įtaisas, pagamintas iš permatomos arba šviesą praleidžiančios medžiagos ir apšviestas iš vidaus arba užpakalinės sienelės ir atrodo kaip šviečiantis paviršius;

- 5.11. **jungtinis ženklas** -ženklas, ant kurio pavaizduotos dvi ar daugiau piktogramos;
 5.12. **sudėtinis ženklas** – ženklas, kurį sudaro du ar daugiau įvairios paskirties gaisrinės saugos ženklų, išdėstytų ant to paties laikiklio.

III. ĮMONIŲ VADOVŲ PAREIGOS

6. Įmonių vadovai privalo įrengti gaisrinės saugos ženklus ten, kur to reikia pagal galiojančius teisės aktus, ir užtikrinti, kad jų įmonėje būtų pakankamai, kad jie būtų prižiūrimi ir tinkamai eksploatuojami.

7. Vadovai privalo apmokyti ir instrukuoti įmonės valstybės tarnautojus ir darbuotojus dėl gaisrinės saugos ženklų taikymo įmonėje.

Mokymo metu turi būti gerai išaiškinta ženklų reikšmė, jų vaizdinės informacijos prasmė, taip pat kaip elgtis įprastais bei ekstremaliais atvejais.

8. Įmonių vadovai gali priimti ir taikyti griežtesnius, negu išdėstyti šiuose nuostatuose, reikalavimus, garantuojančius geresnę darbuotojų saugą, ypač atsizvelgiant į techninę pažangą.

IV. MINIMALŪS BENDRIEJI REIKALAVIMAI GAISRINĖS SAUGOS ŽENKLAMS IR JŲ NAUDOJIMUI ĮMONĖSE

9. Naudojami gaisrinės saugos ženklai:

9.1. evakuacijos krypties (saugių sąlygų) ženklai (1 priedas).

Esminiai požymiai: stačiakampio arba kvadrato forma, balta piktograma žaliame fone (žalia saugos spalva turi užimti ne mažiau kaip 50 proc. ženklo ploto);

9.2. gaisrinės įrangos ženklai (2 priedas).

Esminiai požymiai: kvadrato forma, balta piktograma raudoname fone (raudona saugos spalva turi užimti ne mažiau kaip 50 proc. ženklo ploto);

9.3. informacijos ženklai (3 priedas).

Esminiai požymiai: kvadrato forma, balta piktograma mėlyname fone (mėlyna saugos spalva turi užimti ne mažiau kaip 50 proc. ženklo ploto);

9.4. draudžiamieji ženklai (4 priedas).

Esminiai požymiai: skritulio forma, juoda piktograma baltame fone, raudona žiedinė juosta, raudona įstriža juosta (iš kairės viršaus į dešinės apačią 45 laipsnių kampu) (raudona saugos spalva turi užimti ne mažiau kaip 35 proc. ženklo ploto);

9.5. įspėjamieji ženklai (5 priedas).

Esminiai požymiai: lygiakraščio trikampio forma, juoda piktograma geltoname fone, juodas trikampis apvadas (geltona saugos spalva turi užimti ne mažiau kaip 50 proc. ženklo ploto).

10. Įmonėse taip pat gali būti naudojami jungtiniai ir sudėtiniai gaisrinės saugos ženklai:

10.1. jungtinis ženklas – ženklas, ant kurio pavaizduotos dvi ar daugiau piktogramos, norint perteikti išsamesnę informaciją (pavyzdžiui, 1 priede nurodyti evakuacijos krypties ženklai 1.5-1.11);

10.2. sudėtinis ženklas – ženklas, kurį sudaro du ar daugiau įvairios paskirties gaisrinės saugos ženklų, išdėstytų ant to paties stačiakampio laikiklio. Jis įrengiamas tose vietose, kur vienu metu galimi keli skirtingo pobūdžio pavojai.

11. Ženklų piktogramos turi būti paprastos ir turėti tik esmines detales. Jos gali nežymiai skirtis arba būti detalesnės, negu pateiktos šių nuostatų 1–5 prieduose, jei dėl tokių skirtumų bei pakeitimų piktogramų reikšmė nepakis ir liks suprantama.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1-118](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. 42-2099 (2013-04-24), i. k. 113231GISAK0001-118

12. Evakuacijos krypties (saugių sąlygų) ženklai turi būti fotoluminescenciniai arba šviesiniai. Fotoluminescencinių ženklų skaitis nustatomas bandymais laboratorijoje: praėjus 10

minučių nuo ne mažesnio nei 1000 lx šviesos srauto stiprumo 5 minučių trukmės poveikio skaitis turi būti ne mažesnis nei 140 mcd/m², praėjus 60 minučių – ne mažesnis nei 20 mcd/m².

Punkto pakeitimai:

Nr. [1-118](#), 2013-04-18, Žin., 2013, Nr. 42-2099 (2013-04-24), i. k. 113231GISAK0001-118

Nr. [1-224](#), 2014-06-04, paskelbta TAR 2014-06-04, i. k. 2014-06150

13. Ženkilai turi būti pagaminti iš smūgiams ir atmosferos veiksniams atsparių medžiagų, tinkamų aplinkai, kurioje jie naudojami.

14. Ženklų matmenys ir kolorimetrinės bei fotometrinės savybės turi būti tokios, kad ženklai būtų aiškiai matomi ir lengvai suprantami.

15. Ženkilai turi būti įrengti reikiamame aukštyje ir tinkamu regėjimui kampu, pakankamai apšviestoje ir lengvai prieinamoje bei matomoje vietoje. Jų matmenys nustatomi pagal 6 priede pateiktą metodiką.

16. Ženklo matomumo neturi mažinti kitos paskirties ženklai.

17. Ženkilai turi būti geros būklės, tinkamai apipavidalinti ir išdėstyti, jų turi būti pakankamas skaičius.

18. Šviesiniai gaisrinės saugos ženklai privalo turėti avarinį energijos šaltinį, užtikrinantį ženklo veikimą dingus elektros įtampai. Būtina periodiškai tikrinti, ar šviesiniai ženklai gerai ir efektyviai veikia.

19. Šviesinio ženklo skleidžiama šviesa, atsižvelgiant į naudojimo sąlygas, turi aiškiai skirtis nuo aplinkos. Ženklo šviesa neturi akinti, tačiau ji neturi būti ir per silpna, kad nebūtų prastai matomas ženklas.

20. Ženkilai būti periodiškai valomi, prižiūrimi, tikrinami ir taisomi, o prireikus keičiami naujais, kad būtų išsaugotos pagrindinės savybės ir (arba) veikimo principas.

21. Gaisrinės saugos ženklai turi būti pašalinti, kai pasikeitusi situacija įmonėje nebekelia pavojaus.

Gaisrinės saugos ženklų naudojimo įmonėse,
įstaigose ir organizacijose nuostatų
1 priedas

EVAKUACIJOS KRYPTIES (SAUGIŲ SĄLYGŲ) ŽENKLAI

Eil. Nr.	Ženklas	Forma ir spalva	Pavadinimas	Naudojimas
1.1		Kvadratas Žalia ir balta	Evakuacinis išėjimas į kairę	Virš durų evakuaciniuose išėjimuose
1.2		Kvadratas Žalia ir balta	Evakuacinis išėjimas į dešinę	Virš durų evakuaciniuose išėjimuose
1.3		Kvadratas Žalia ir balta	Krypties rodyklė (pasukimas kas 90°)	Evakuacijos keliuose
1.4		Kvadratas Žalia ir balta	Krypties 45° rodyklė (pasukimas kas 90°)	Evakuacijos keliuose
1.5		Stačiakampis Žalia ir balta	Evakuacinis išėjimas į kairę	Virš durų evakuaciniuose išėjimuose, evakuacijos keliuose
1.6		Stačiakampis Žalia ir balta	Evakuacinis išėjimas lipant laiptais aukštyn į kairę	Virš durų evakuaciniuose išėjimuose prieš laiptines
1.7		Stačiakampis Žalia ir balta	Evakuacinis išėjimas lipant laiptais žemyn į kairę	Virš durų evakuaciniuose išėjimuose prieš laiptines

1.8		Stačiakampis Žalia ir balta	Evakuacinis išėjimas į dešinę	Virš durų evakuaciniuose išėjimuose, evakuacijos keliuose
1.9		Stačiakampis Žalia ir balta	Evakuacinis išėjimas lipant laiptais aukštyn į dešinę	Virš durų evakuaciniuose išėjimuose prieš laiptines
1.10		Stačiakampis Žalia ir balta	Evakuacinis išėjimas lipant laiptais žemyn į dešinę	Virš durų evakuaciniuose išėjimuose prieš laiptines
1.11		Stačiakampis Žalia ir balta	Evakuacinis išėjimas tiesiai	Virš durų evakuaciniuose išėjimuose, evakuacijos keliuose
1.12		Stačiakampis Žalia ir balta	Evakuacinis išėjimas tiesiai	Virš (ant) durų evakuaciniuose išėjimuose
1.13	 (pav.)	Kvadratas Žalia ir balta	Susirinkimo vieta	Susirinkimo vietoje arba virš durų į susirinkimo vietą

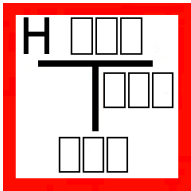

Priedo pakeitimai:

Nr. [1-109](#), 2011-03-18, Žin., 2011, Nr. 36-1754 (2011-03-26), i. k. 111231GISAK0001-109

Gaisrinės saugos ženklų naudojimo įmonėse,
įstaigose ir organizacijose nuostatų
2 priedas

GAISRINĖS ĮRANGOS ŽENKLAI

Eil. Nr.	Ženklas	Forma ir spalva	Pavadinimas	Naudojimas
2.1		Kvadratas Raudona ir balta	Gesintuvas	Gesintuvų išdėstymo vietose
2.2		Kvadratas Raudona ir balta	Gaisrinės žarnos ritinys	Gaisrinių čiaupų įrengimo vietose
2.3		Kvadratas Raudona ir balta	Gaisrinės kopėčios	Gaisrinių kopėčių įrengimo vietose
2.4		Kvadratas Raudona ir balta	Gaisro gesinimo įrangos rinkinys	Priešgaisrinių skydų, stendų, spintų įrengimo vietose
2.5		Kvadratas Raudona ir balta	Gaisro aliarmo skelbimo vieta	Rankinių gaisrinių signalizatorių įrengimo vietose
2.6		Kvadratas Raudona ir balta	Gaisro avarinis telefonas	Vietose, iš kur galima pranešti ugniagesiams apie gaisrą

2.7	 (pav.) (pav.)	<p>Stačiakampis Raudona ir balta</p> <p>arba</p> <p>Stačiakampis Raudona, balta ir juoda</p>	Gaisrinis hidrantas	Gaisrinių hidrantų įrengimo vietoms nurodyti
2.8		Kvadratas Raudona ir balta	Krypties rodyklė (pasukimas kas 90°)	Gaisrinės įrangos įrengimo ar išdėstymo vietoms nurodyti

Priedo pakeitimai:

Nr. [1-109](#), 2011-03-18, Žin., 2011, Nr. 36-1754 (2011-03-26), i. k. 111231GISAK0001-109

Gaisrinės saugos ženklų naudojimo įmonėse,
įstaigose ir organizacijose nuostatų
3 priedas

INFORMACIJOS ŽENKLAI

Eil. Nr.	Ženklas	Forma ir spalva	Pavadinimas	Naudojimas
3.1		Kvadratas Mėlyna ir balta	Pastato ar patalpos kategorija pagal sprogimo ir gaisro pavojų	Prie įėjimo į pastatą ar patalpą
3.2		Kvadratas Mėlyna ir balta	Rūkymo vieta	Rūkymui įrengtose vietose
3.3		Kvadratas Mėlyna ir balta	Vandens šaltinis	Prie vandens šaltinių, įrengtų arba pritaikytų gaisrams gesinti

Gaisrinės saugos ženklų naudojimo įmonėse,
įstaigose ir organizacijose nuostatą
4 priedas

DRAUDŽIAMIEJI ŽENKLAI

Eil. Nr.	Ženklas	Forma ir spalva	Pavadinimas	Naudojimas
4.1		Skritulys Balta, raudona, juoda	Nerūkyti	Prie įėjimo į teritoriją, pastatą ar patalpą, kur panaudojus atvirą ugnį galimas sprogo ar gaisro pavojus
4.2		Skritulys Balta, raudona, juoda	Draudžiama naudotis ugnimi, atvirais uždegimo šaltiniais ir rūkyti	Prie įėjimo į teritoriją, pastatą ar patalpą, kur panaudojus atvirą ugnį galimas sprogo ar gaisro pavojus
4.3		Skritulys Balta, raudona, juoda	Draudžiama gesinti vandeniu	Prie įėjimo į teritoriją, pastatą ar patalpą, kur naudojamas ar laikomas medžiagas draudžiama gesinti vandeniu

Gaisrinės saugos ženklų naudojimo įmonėse,
įstaigose ir organizacijose nuostatą
5 priedas

ĮSPĖJAMIEJI ŽENKLAI

Eil. Nr.	Ženklas	Forma ir spalva	Pavadinimas	Naudojimas
5.1		Lygiakraštis trikampis Geltona ir juoda	Įspėjimas. Sprogioji medžiaga	Prie įėjimo į teritoriją, pastatą ar patalpą, kur naudojamos ar laikomos sprogiosios medžiagos
5.2		Lygiakraštis trikampis Geltona ir juoda	Įspėjimas. Sprogi aplinka	Prie įėjimo į teritoriją, pastatą ar patalpą, kur susidarius tam tikroms sąlygoms atsiranda sprogo pavojus
5.3		Lygiakraštis trikampis Geltona ir juoda	Įspėjimas. Liepsnioji medžiaga	Prie įėjimo į teritoriją, pastatą ar patalpą, kur naudojamos ar laikomos liepsniosios medžiagos
5.4		Lygiakraštis trikampis Geltona ir juoda	Įspėjimas. Oksiduojančioji medžiaga	Prie įėjimo į teritoriją, pastatą ar patalpą, kur naudojamos ar laikomos oksiduojančiosios medžiagos

ŽENKLO MATMENŲ NUSTATYMAS

Santykis tarp didžiausio atstumo, iš kurio ženklas yra įskaitomas ir figūra bei spalva pastebimos, ir ženklo aukščio kartu su atstumo faktoriumi Z yra aprašomas šia lygtimi:

$$h = l/Z,$$

čia:

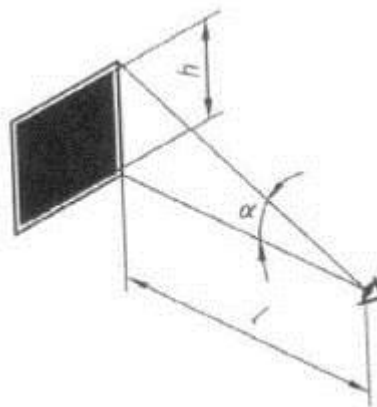
h – ženklo aukštis;

l – pastebėjimo atstumas;

Z – atstumo faktorius = $1/\tan \alpha$;

α – ženklo kampinė skėstis ($\tan \alpha = h/l$);

h ir l turi tuos pačius vienetus (žr. paveikslą).

Ženklo aukščiu h imama stačiakampio arba kvadrato formos ženklo statmenoji kraštinė, skritulio formos ženklo skersmuo ir trikampio formos ženklo aukštinė.

Z faktorius priklauso nuo ženklo aukščio, esminių detalių dydžio, ženklo skaisčio ir jo kontrasto aplinkos atžvilgiu.

Santykis r , kuris yra ženklo aukščio ir esminės detalės dydžio dalmuo, turi būti 15 arba mažesnis. Kai r yra didesnis už 15, Z reikšmė turi būti koreguojama daugybiu $15/r$.

Pagal šią geometrinę sąlygą nekoreguotas atstumo faktorius Z , galiojantis apšviestiems ženkams, turi būti 100, jeigu į ženklo paviršių krentanti apšvieta didesnė kaip 50 lx.

Pakeitimai:

1.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Įsakymas Nr. [1-109](#), 2011-03-18, Žin., 2011, Nr. 36-1754 (2011-03-26), i. k. 111231GISAK0001-109

Dėl Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. 1-404 "Dėl Gaisrinės saugos ženklų naudojimo įmonėse, įstaigose ir organizacijose nuostatų patvirtinimo" pakeitimo

2.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Įsakymas Nr. [1-118](#), 2013-04-18, Žin., 2013, Nr. 42-2099 (2013-04-24), i. k. 113231GISAK0001-118

Dėl Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. 1-404 "Dėl Gaisrinės saugos ženklų naudojimo įmonėse, įstaigose ir organizacijose nuostatų patvirtinimo" pakeitimo

3.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Įsakymas
Nr. [1-224](#), 2014-06-04, paskelbta TAR 2014-06-04, i. k. 2014-06150

Dėl Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. 1-404 „Dėl Gaisrinės saugos ženklų naudojimo įmonėse, įstaigose ir organizacijose nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo